

УДК 334.012.64

БОГАЧОВ ОЛЕКСІЙ,

здобувач Інституту економіко-правових досліджень НАН України, м. Донецьк

РИНОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ: СКЛАД, СТРУКТУРА І РЕГУЛЮВАННЯ НА ДЕРЖАВНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Стаття присвячена виявленню особливостей складу, структури та регулювання ринку інформаційно-комунікаційних послуг (ІКП) в Україні. Представлено авторське визначення ринку інформаційно-комунікаційних послуг як складової інформаційного ринку. Систематизована структура інформаційного ринку за напрямками надання послуг, галузями інформаційної індустрії, засобами реалізації продукту. Виявлено особливості предмета обміну на ринку інформаційно-комунікаційних послуг на основі систематизації характеристик послуг та класифікації їх за сферами надання послуг і виконуваними функціями. Визначено основні елементи ринку ІКП: продукти та послуги, виробники, посередники та споживачі. Розкрито роль держави, органів місцевого самоврядування, власників підземних комунікацій, провайдерів та абонентів на ринку ІКП. Проаналізовано процес регулювання діяльності провайдерів на державному та місцевому рівні. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення механізму державного регулювання ринку ІКП.

Ключові слова: інформаційний ринок; інформаційно-комунікаційні послуги; структура ринку ІКП; регулювання ринку ІКП.

Постановка проблеми. Ринок інформаційно-комунікаційних послуг в Україні виник не так давно і є сферою підприємницької діяльності, яка динамічно розвивається. Унаслідок цього зазначена сфера споживання інформаційно-комунікаційних послуг (ІКП) населенням перебуває в центрі уваги громадськості, посідає значне місце в інформаційному секторі економіки й вимагає відповідного регулювання відносно як із боку держави, так і з боку органів місцевого самоврядування. Сьогодні триває підготовка до прийняття нової редакції Закону України "Про телебачення і радіомовлення". Це є досить значною подією, оскільки свідчить про прагнення держави покращити взаємодію між учасниками ринку інформаційно-комунікаційних послуг. Це важливо ще й тому, що вітчизняний ринок ІКП формується й розвивається значно вищими темпами, ніж аналогічні закордонні ринки. Про це, зокрема, свідчать дані Державної служби статистики України щодо темпів зростання абонентської бази кабельного телебачення в останні роки. Так, у 2012 р. порівняно з 2011 р. темп зростання абонентської бази склав 1,6 %.

Залучення до ринку ІКП нових учасників, акумуляція значних фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів для його розвитку вимагає більш ретельного регулювання з боку держави та органів місцевого самоврядування. Зазначене підкреслює актуальність обраної теми, визначає цілі та завдання дослідження.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблеми розвитку інформаційного ринку взагалі й ринку ІКП зокрема посідають важливе місце в дослідженнях вітчизняних і зарубіжних учених і практиків [1-5]. Ними розроблені пропозиції щодо вирішення теоретичних, методологічних і прикладних проблем розвитку сфери ІКП з урахуванням технологічних, організаційних, фінансових особливостей, а також підкреслена необхідність систематизації складу й структури ринку ІКП і потреба в удоско-

наленні системи його регулювання на державному та місцевому рівні.

Метою статті є виявлення та узагальнення особливостей ринку ІКП, включаючи склад, структуру й регулювання органами державної влади та місцевого самоврядування, урахування яких дозволить надалі приймати обґрунтовані рішення щодо розвитку ринку ІКП.

Виклад основного матеріалу. Ринок ІКП є частиною інформаційного ринку, що визначається як сукупність економічних, правових та організаційних відносин, які виникають у процесі виробництва, обміну, споживання та захисту інформації в товарній формі [1-2]. При цьому інформаційний ринок, як і будь-який сучасний ринок, характеризується номенклатурою товарів і послуг, спрямованістю надання послуг, галузями інформаційної індустрії та засобами реалізації продукту. Зазначені характеристики систематизовано на рис. 1.

Необхідно відзначити, що на інформаційному ринку продаються й обертаються продукти інформаційної діяльності - інформаційні послуги. Як і будь-яка послуга, інформаційна послуга, на думку фахівців, має загальні й специфічні властивості. Що стосується безпосередньо послуги, то дослідниками зазвичай виділяються такі унікальні властивості послуг, які відрізняють їх від інших товарів або продуктів.

Так Е. Пейн і М. Мак-Дональд [6] визначають чотири якості послуг, а А. Л. Разумовська [7] додає ще дві додаткові якості, які кардинальним чином відрізняють послугу від товару (рис. 2). Філіп Котлер, у свою чергу, стверджує, що кожен товар містить у собі частину послуги, а надання послуги супроводжується передаванням тих чи інших елементів товару [8].

Багато ринкових пропозицій є різними варіаціями товарів і послуг. Але оскільки подібна класифікація товарів і послуг, на думку Ф. Котлера, ускладнює класифікацію сервісу, він пропонує інші критерії для класифі-

Рис. 1. Структурування характеристик ринку інформаційних послуг.

Рис. 2. Основні та додаткові властивості послуг.

кації послуг. Це пов'язано з тим, що існує безліч видів послуг, а забезпечення населення послугами виступає на цей час найважливішим показником соціально-економічного розвитку.

Класифікація послуг за сферами надання й виконуваними функціями представлена в табл. 1.

У дослідженні Е. П. Дятла і Н. В. Голомолзіної [9] підкреслюється, що основою інформаційної послуги є інформація, яка виступає обмеженим ресурсом і вимагає особливих підходів до її класифікації та використання.

Інформаційно-комунікаційна послуга так само, як і фізичний продукт, є реакцією провайдерів (постачальника телекомунікаційних послуг та доступу до мережі

Інтернет) на попит ринку й має свою споживчу вартість. Це зумовлює характер послуги як товару та висловлює її здатність задовольнити потреби шляхом придбання, використання та споживання.

Виходячи з вищевикладеного, основні елементи ринку ІКП як частини інформаційного ринку можна представити так, як на рис. 3.

Окрім основних елементів, на ринку ІКП діють держава, органи місцевого самоврядування, власники підземних комунікацій.

Держава як елемент ринку ІКП здійснює регулювання шляхом законодавчих, антимонопольних обмежень, ліцензування, податкових пільг, формування власних провайдерів. Органи місцевого самоврядування беруть

Таблиця 1. - Класифікація послуг за сферами надання й виконуваними функціями

Найменування	Сфери надання послуг	Виконувані функції
Комунікаційні	Зв'язок, транспорт	Можливість пересування та оптимізації переміщення вантажів, людей, інформації
Розподільчі	Торгівля, збут, комірне господарство	Оптимізація процесів реалізації продукції
Ділові	Фінанси, маркетинг	Надання додаткових можливостей розвитку підприємства, таких як: страхові послуги, послуги кредитування, лізингу, маркетингу тощо
Громадські	Міліція, органи місцевого самоврядування, державні структури	Послуги, що надаються органами державної влади, забезпечують стабільність у суспільстві
Соціальні	Освіта, охорона здо-ров'я, мистецтво, соціальне забезпечення	Послуги, що надаються органами державної влади для підвищення рівня життя населення

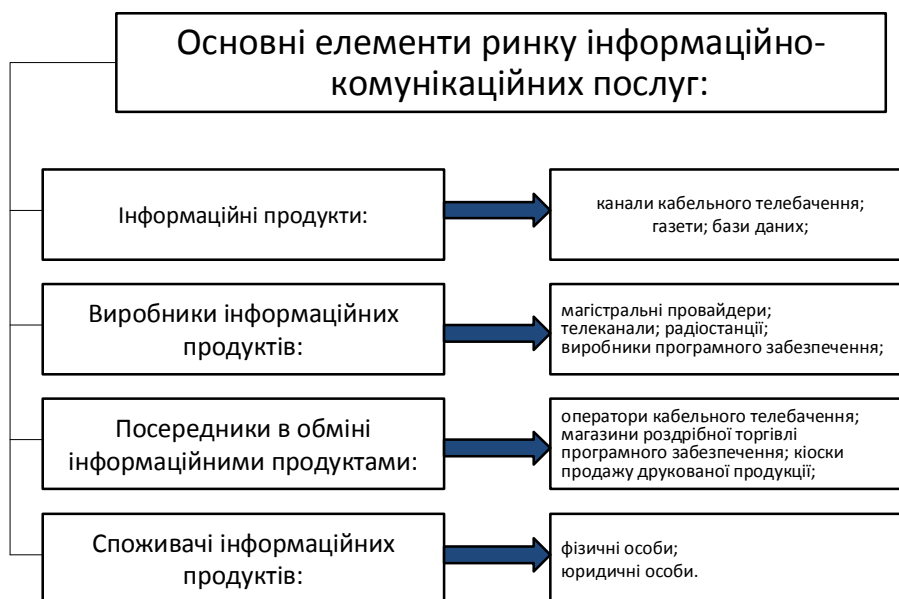

Рис. 3. Основні елементи ринку інформаційно-комунікаційних послуг.

участь у створенні підприємства, що надає ІКП, і здійснюють контроль над виконанням умов договорів між провайдером та міськими структурами.

Телефонні компанії, зокрема "Укртелеком", надають підземні комунікації (телефонні каналізації, наприклад), у яких провайдери за певну плату можуть також розмішувати власні комунікації, захищаючи їх від природних впливів і людського фактора.

Джерелом отримання інформаційного потоку для провайдера виступають магістральні провайдери, такі як "Rostelecom", "Energotel", "Sitel", "Romtelecom". Провайдери купують індивідуальний інформаційний потік у магістральних провайдерів для подальшого розподілу між своїми абонентами. Провайдери - оператори кабельного телебачення, будучи основними елементами ринку ІКП, купують інформаційні потоки в магістральних провайдерів, формують пакети послуг, створюють й обслуговують кабельні мережі та надають інформаційно-комунікаційні послуги абонентам.

На державному та місцевому рівні діяльність підприємств (провайдерів) у сфері інформаційно-комунікаційних послуг (ІКП) в Україні регулюється на основі використання такого правового забезпечення: Закон України "Про телебачення і радіомовлення", Закон України "Про радіочастотний ресурс України", Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності" [10-12]. Регулювання здійснюється як при створенні нового підприємства з надання ІКП, так і при розширенні діяльності вже існуючого підприємства й включає ряд етапів.

Перший етап - це реєстрація провайдера як суб'єкта господарювання, який вносить відповідну класифікацію видів економічної діяльності (КВЕД) для надання інформаційно-комунікаційної послуги. Найчастіше вносяться такі КВЕД:

- клас 42.22 "Будівництво споруд електропостачання та телекомунікацій";
- клас 60.20 "Діяльність у сфері телевізійного мовлення";
- клас 61.10 "Діяльність у сфері дротового електрозв'язку";
- клас 61.20 "Діяльність у сфері бездротового електрозв'язку";
- клас 73.12 "Посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації";
- клас 74.90 "Інша професійна, наукова та технічна діяльність".

Дозвіл на ведення діяльності з надання інформаційно-комунікаційних послуг не залежить від організаційно-правової форми підприємства. Діяльність може здійснювати як фізична особа-підприємець (ФОП), так і товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) або будь-яке підприємство з іншою організаційно-правовою формою.

На другому етапі після реєстрації підприємства подаються документи до виконавчого органу для отримання дозволу на розробку проекту будівництва та експлуатації транспортної мережі та укладання договорів сервіту (обмеженого права користування) або орен-

ди з власниками житлового фонду. Розробка проекту узгоджується в органах пожежного нагляду, органах охорони праці, санітарно-епідеміологічної станції та власниками житлового фонду. Власниками житлового фонду найчастіше є комунальні підприємства - керуючі компанії (КК), закріплені за кожним окремим районом міста. Підприємство подає список будинків, у яких бажає прокласти свої комунікації, у керуючу компанію для укладення договору сервітуту або оренди.

Крім того, підприємству необхідно отримати будівельну ліцензію або укласти договір підряду з організацією, що має будівельну ліцензію. Кожне підприємство, яке бажає прокласти свої комунікаційні мережі в населеному пункті, зобов'язане мати на це відповідну ліцензію. Якщо підприємство не має ліцензії (найчастіше через високі вимоги і, як наслідок, значні витрати для отримання ліцензії: купівля дорогого устаткування й оплата праці кваліфікованих фахівців), провайдер може укласти договір з організацією, яка має відповідну ліцензію на будівельно-монтажні роботи такого роду.

Перш ніж здійснювати свою діяльність, провайдер зобов'язаний отримати ліцензію на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційних мереж, які видає Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ). Комісія забезпечує реалізацію державної політики з питань ліцензування радіочастотного ресурсу України, його ефективного використання в галузі зв'язку, збільшення обсягів телекомунікаційних послуг. Така ліцензія дає право на законних підставах надавати послуги з технічного обслуговування й експлуатації телекомунікаційних мереж. Для здійснення законної діяльності провайдер повинен отримати ліцензію на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційних мереж і бути внесеним до Реєстру НКРЗІ як оператор або ж укласти договір з оператором, у якого є така ліцензія. Ліцензія на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційних мереж може бути оформлена суб'єктом господарювання, який має будь-яку організаційно-правову форму. Видаються ліцензії на кожний окремий населений пункт з правом продовження ліцензії.

Разом з отриманням ліцензії НКРЗІ провайдер повинен отримати ліцензію (дозвіл) у Національній раді з питань телебачення і радіомовлення України відповідно до Закону України "Про телебачення і радіомовлення" для організації діяльності (мовлення) кабельного телебачення і радіомовлення. Ліцензування діяльності кабельного телебачення і радіомовлення здійснюється за реєстраційним принципом. Ліцензія видається без конкурсу на підставі заяви строком на 10 років. Ліцензіат подає до Національної ради з питань телебачення і радіомовлення України заяву про видачу (продовження) ліцензії за встановленою формою відповідно до статті 24 п. 2 Закону України "Про телебачення і радіомовлення" [10].

У ліцензії на мовлення вказуються всі характеристики підприємства, заявлені при заповненні анкети на отримання ліцензії. Ліцензія регламентує сферу й рамки діяльності підприємства. У ліцензії вказується не тільки загальна інформація: найменування підприємства, його реквізити, юридична адреса, дата набуття ліцензією чинності й термін її дії. Також вказуються загальні характеристики каналу мовлення, вид мовлення, територія розповсюдження програм згідно з додатком до ліцензії, періодичність, час, обсяги та сітка мовлення, мови, якими будуть вестися передачі.

Після створення проекту та отримання ліцензії на будівництво (або договору підряду) комунікаційних ме-

реж, підприємство отримує дозвіл на початок будівництва мереж в інспекції Державного архітектурно-будівельного контролю (ДАБК). Якщо комунікації проходять під землею, то підприємство зобов'язане укласти договір оренди землі з органами місцевого самоврядування. При розміщенні комунікацій у телефонній каналізації підприємство зобов'язане розробити та погодити проект, укласти договір бронювання місця в телефонній каналізації, договір на технічний нагляд із власником телефонної каналізації та договір оренди. Також на підставі затвердженого проекту підприємство може укласти договір з компанією, що здійснює електророзстачання.

Після закінчення будівельно-монтажних робіт ДАБК видає висновок про завершення та введення в експлуатацію інформаційно-транспортної мережі. Після отримання висновку про завершення та введення в експлуатацію інформаційно-транспортної мережі, а також отримання ліцензії на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційних мереж в НКРЗІ та ліцензії для мовлення кабельного телебачення в Національній раді з питань телебачення і радіомовлення України підприємство може здійснювати або продовжувати свою діяльність із надання ІКП.

Провайдери, як правило, надають послуги підключення абонента до мережі Інтернет, IPTV і кабельного телебачення. IPTV, або "інтерактивне телебачення", - послуга, що дозволяє переглядати телеканали за допомогою комп'ютерів, спеціалізованих ТБ-приставок, телевізорів із технологією SMART TV, мобільних пристроїв. Однією з переваг IPTV, на відміну від кабельного телебачення, є надання абонентам більшої кількості можливостей, пов'язаних з інтерактивністю IPTV (налаштування субтитрів різними мовами, можливість залишити відгук про телепередачі, покращене зображення й звук).

Слід відзначити високі темпи зростання в Україні кількості ліцензованих компаній для надання ІКП із використанням технології IPTV. Так, станом на 1.10.2013 р. у Державному реєстрі телерадіоорганізацій України зареєстровано 69 компаній, що мають 101 ліцензію на діяльність із використанням технології IPTV. Тому сьогодні, коли готується прийняття нової редакції Закону України "Про телебачення і радіомовлення", особливо актуальним є узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду регулювання діяльності з надання ІКП із використанням технології IPTV і вироблення на його основі пропозицій щодо вдосконалення законодавства.

Висновки

1. Ринок інформаційно-комунікаційних послуг є складовою частиною інформаційного ринку і становить систему відносин між учасниками ринку, яка дозволяє виробляти, розподіляти й споживати інформаційно-комунікаційні продукти та послуги, що також потребує регулювання відповідних відносин.

2. Особливості інформаційного ринку, до складу якого входить ринок ІКП, проявляються через його структурування залежно від спрямованості надання послуг, галузей інформаційної індустрії та способів реалізації товару, а також за рахунок класифікації властивостей предмета обміну на ринку - послуги.

3. На ринку ІКП діють провайдери, абоненти, магістральні провайдери, організації, що мають права власності на розміщення підземних комунікацій, держава та органи місцевого самоврядування. Вони переслідують власні інтереси, узгодженню яких сприяє регулювання ринку ІКП на державному та місцевому рівні.

4. Процес регулювання діяльності провайдерів на державному та місцевому рівні включає в себе законодавчі, антимонопольні обмеження, ліцензування, а також контроль виконання умов договорів між провайдером та міськими структурами.

5. Подальших досліджень потребує розвиток взаємодії між державою, органами місцевого самоврядування та провайдерами на ринку ІКП з урахуванням можливостей адаптації зарубіжного досвіду регулювання діяльності щодо надання ІКП з використанням технології IPTV і закріплення цього процесу на законодавчому рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чубукова О. Про формування національного ринку інформаційних продуктів та послуг / О. Чубукова // Економіка України. - 1999. - № 9. - С. 86-88.
2. Информационный рынок [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://5ka.ru/101/50955/1.html>.
3. Корабейников И. Н. Развитие регионального рынка информационных услуг: теоретические аспекты / И. Н. Корабейников, О. А. Корабейникова. - Екатеринбург : Институт экономики УрО РАН, 2011. - 216 с.
4. Пономаренко Н. Ш. Информационный рынок в услови-

ях переходной экономики / Н. Ш. Пономаренко // Актуальні проблеми економіки. - 2004. - № 2 (32). - С. 176-181.

5. Вященко Е. В. Формирование и развитие информационного рынка в Украине в условиях переходной экономики / Е. В. Вященко // Наукові праці Донецького національного технічного університету. - Донецьк : ДонНТУ, 2005. - Випуск 100-2. - С. 201-208. - (Серія: економічна).

6. McDonald M. Marketing Plans for Services: A Complete Guide / M. McDonald, S. Payne, P. Frow. - Chichester : Wiley, 2011. - 440 p.

7. Разумовская А. Л. ПРО ДВИЖЕНИЕ. Технологии эффективного продвижения услуг / А. Л. Разумовская. - СПб. : Питер, 2009. - 320 с.

8. Kotler Philip. Marketing Management / Kotler Philip, Kevin Lane Keller. - [14th Ed.]. - Prentice Hall, 2011. - 816 p.

9. Дятел Е. П. К вопросу об экономической теории и истории услуг / Е. П. Дятел, Н. В. Голомолзина // Журнал экономической теории. - 2009. - № 2. - С. 86-98.

10. Закон України "Про телебачення і радіомовлення" від 21 грудня 1993 р. № 3759 - XII // ВВР. - 1994. - № 10. - Ст. 43.

11. Закон України "Про радіочастотний ресурс України" від 01.06.2000 р. № 1770-III // ВВР. - 2000. - № 36. - Ст. 298.

12. Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності" від 17 квітня 2011 р. // ВВР. - № 3038-VI. - 2011. - № 34. - Ст. 343.

Богачёв Алексей,

соискатель Института экономико-правовых исследований НАН Украины

РЫНОК ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ УСЛУГ: СОСТАВ, СТРУКТУРА И РЕГУЛИРОВАНИЕ НА ГОСУДАРСТВЕННОМ И МЕСТНОМ УРОВНЕ

Статья посвящена выявлению особенностей состава, структуры и регулирования рынка информационно-коммуникационных услуг в Украине. Представлено авторское определение рынка информационно-коммуникационных услуг как составляющей информационного рынка. Систематизирована структура информационного рынка по направлениям предоставления услуг, отраслям информационной индустрии, способам реализации продукта. Выявлены особенности предмета обмена на рынке информационно-коммуникационных услуг на основе систематизации характеристик услуг и классификации их по сферам оказания и выполняемым функциям. Определены основные элементы рынка ИКУ: продукты и услуги, производители, посредники и потребители. Раскрыта роль государства, органов местного самоуправления, владельцев подземных коммуникаций, провайдеров и абонентов на рынке ИКУ. Проанализирован процесс регулирования деятельности провайдеров на государственном и местном уровне. Сформулированы предложения по совершенствованию механизма государственного регулирования рынка ИКУ.

Ключевые слова: информационный рынок; информационно-коммуникационные услуги; структура рынка ИКУ; регулирование рынка ИКУ.

Bogachov Oleksiy,

Competitor degree of candidate of sciences

Institute of Economic and Legal Research of NAS of Ukraine, Donetsk

MARKET INFORMATION AND COMMUNICATION SERVICES: COMPOSITION, STRUCTURE AND REGULATION ON THE STATE AND LOCAL LEVEL

Article is devoted to identifying specific composition, structure and regulation of the market information and communication services in Ukraine. Presented author's definition of information-communication services as part of the information market. Was systematized information market structure in the directions of providing services, sectors of information market, ways of implementing product. Was detected the features of exchange in the market of information and communication services by systematizing characteristics of services and classify them by delivery area, and functions. Basic elements of market ICS were identified: products and services, producers, intermediaries and consumers. Role of the state, local authorities, owners of underground communications, service providers and subscribers has been disclosed in ICS market. Was analyzed the process of regulation activity at the state and local levels providers as key participants in the market of information and communication services. Proposals have been formulated to improve the mechanism of state regulation of the ICS market.

Key words: information market; information and communication services; structure of the ICS market; regulation of the ICS market.

REFERENCES

1. Chubukova O. (1999), On the formation of the national market information products and services, *Ekonomika Ukrainy*, No 9, pp. 86-88 (ukr).
2. Clearing Market, available at: <http://5ka.ru/101/50955/1.html> (rus).
3. Korabeynikov I. N., Korabeynikova O. A. (2011), Development of regional information services market: Theoretical Aspects, Institut ekonomiki UrO RAN, Yekaterinburg, 216 p. (rus).
4. Ponomarenko N. Sh. (2004), Market Clearing in Transition, *Actual Problems of Economics*, No 2 (32), pp. 176-181 (rus).
5. Vyashchenko Ye. V. (2005), Formation and development of the information market in Ukraine in Transition, *Proceedings of Donetsk National Technical University*, Series: Economic, 100-2, Donetsk, p. 201-208 (rus).
6. McDonald M., Payne S., Frow P. (2011), *Marketing Plans for Services: A Complete Guide*, Wiley, Chichester, 440 p. (eng).
7. Razumovskaya A. L. (2009), PRO MOTION. Technology effectively promote services, Piter, Sankt-Peterburg, 320 p. (rus).
8. Kotler Philip, Kevin Lane Keller (2011), *Marketing Management (14th Edition)*, Prentice Hall, 816 p. (eng).
9. Dyatel E. P., Golomolzina N. V. (2009), On the question of economic theory and history of service, *Journal of Economic Theory*, No 2, pp. 86-98 (rus).
10. Law of Ukraine «On Television and Radio» on December 21, 1993, 3759 – III (1994), *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, No 10, p. 43 (ukr).
11. Law of Ukraine «On Radio Frequency Resource of Ukraine» on June 1, 2000, 1770-III (2000), *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, No 36, p. 298 (ukr).
12. Law of Ukraine «On Regulation of Urban Planning» on April 17, 2011, 3038-VI (2011), *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, No 34, p. 343 (ukr).

© Богачов Олексій

Надійшла до редакції 28.11.2013

УДК 336.1:352

БОГАЧОВ СЕРГІЙ,

доктор економічних наук, професор, завідувач відділу економіко-правових проблем містознавства Інституту економіко-правових досліджень НАН України, м. Донецьк

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ МІСТ УКРАЇНИ, РОСІЇ ТА ПОЛЬЩІ

Стаття присвячена проблемам управління доходами міст України, Росії та Польщі. Виокремлені п'ять історичних етапів еволюції процесу формування та розвитку міського врядування, оподаткування. Наведені показники, що характеризують дохідну частину бюджетів міст України, Росії, Польщі у 2010 р. у розрахунку на 1 мешканця. Проведений порівняльний аналіз досвіду управління доходами міських бюджетів указаних країн за найвагомішими джерелами їх наповнення. Виявлено, що кожна з країн дотримується головних вимог Європейської хартії місцевого самоврядування щодо управління міськими ресурсами та одночасно використовує свої специфічні підходи до забезпечення фінансово-бюджетної дієздатності міських співтовариств. Доведено, що європейський досвід, зокрема польський, є позитивним та прийнятним для України, тому що польське міське самоврядування є самодостатнім у фінансовому плані, а в країні діє чітка система розподілу на "власні ресурси самоврядування" і "трансферти".

Ключові слова: міське самоврядування; управління доходами; оподаткування; міські бюджети.

Постановка проблеми. Підвищення рівня добробуту міського населення за допомогою створення в рамках міста збалансованого динамічного соціально-економічного середовища та забезпечення, врешті-решт, стійкого розвитку його економіки є одним із актуальних завдань сучасного етапу реформування українського суспільства. Проте практика забезпечення розвитку міст та їхньої конкурентоспроможності на основі підвищення результативності й ефективності міського управління свідчить про недостатню глибину дослідження цього процесу та нечітке розуміння відносин, що складаються в системі міського управління. Це все, безумовно, призводить до вибору неефективних шляхів по-

долання кризових явищ у місті і, як наслідок, до фінансово-ресурсного дефіциту, який серйозно впливає на функціонування всіх сфер міського економічного простору. Крім того, значущість вирішення вказаної проблеми обумовлюється євроінтеграційними прагненнями України, які є додатковими підставами для проведення модернізації всієї системи місцевого самоврядування в країні. Таким чином, реальна ситуація в містах актуалізує питання про необхідність удосконалення системи міського управління, особливо такої її складової, як управління бюджетними (дохідними) ресурсами міста.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Аналіз праць сучасних дослідників із проблематики управлін-